

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **V. M.**, zastoupené Mgr. Alicí Benešovou, advokátkou se sídlem ul. Míru 17, Rokycany, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**, se sídlem Na Poříčnickém právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 4. 2018, č. j. MPSV-2018/69800-914, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 5. 2019, č. j. 16 Ad 32/2018 - 43,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Plzni rozhodnutím ze dne 26. 8. 2016, č. j. 20835/2016/ROK (dále jen „správní orgán prvního stupně“), zamítl návrh žalobkyně ze dne 7. 1. 2016 na změnu výše příspěvku na péči a poskytovaný příspěvek na péči ode dne 1. 9. 2016 snížil ze 4.400 Kč na 880 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, o němž žalovaný rozhodl rozhodnutím ze dne 28. 2. 2017, č. j. MPSV-2016/203166-914/1, tak, že odvolání zamítl a napadené rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil. Krajský soud v Plzni následně rozsudkem ze dne 2. 11. 2017, č. j. 16 A 41/2017 - 52, rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[2] Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV) pro účely odvolacího řízení nově posoudila zdravotní stav žalobkyně. V posudku ze dne 19. 3. 2018 konstatovala, že jde o osobu starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost). Tento stav existoval i k datu 7. 1. 2016, tj. k datu podání žádosti žalobkyně o změnu výše přiznaného příspěvku na péči. Podle přílohy posudku PK MPSV žalobkyně potřebuje pomoc při zvládání základních životních potřeb – oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost, tedy celkem při 4 základních životních potřebách, což odpovídá stupni I (lehká závislost). V minulosti zohledněné nezvládání základních životních potřeb mobilita a stravování již není odůvodněno zjištěným zdravotním stavem. Dále PK MPSV uvedla, že při jednání na Okresní správě sociálního zabezpečení (OSSZ, květen 2013) a PK MPSV (září 2013) bylo při zohlednění základní životní potřeby mobilita přihlédnuto ke krátké době od amputace a onkologické léčby pravého prsu, kdy v oblasti pohybového aparátu nebyly vyloučeny ani paraneoplastické příznaky s otoky a bolestmi kloubů na horních i dolních končetinách a zdravotní stav nebyl dosud ustálený. Zohlednění základní životní potřeby mobilita při jednání na OSSZ (duben 2015) bylo nadhodnocené, v oblasti pohybového aparátu nejsou popsány jiné závažné změny, nežli konstatované i aktuálně. Stabilizaci zdravotního stavu dokládá i onkologické vyšetření ze dne 26. 3. 2015, kdy onkologické onemocnění je nadále bez známek recidivy a nebyla kontraindikace k lázeňské léčbě ani k léčbě obezity. Stejně tak posouzení stupně závislosti na OSSZ (únor 2016) považuje PK MPSV za nadhodnocené zohledněním základních životních potřeb stravování a mobilita. Dle zprávy ošetřující lékařky se žalobkyně nají sama, chůze je samostatná 100 m, dle sociálního šetření zvládne základní mobilitu, kompenzační pomůcky nepoužívá. Podle lékařských nálezů si žalobkyně stěžuje na bolesti páteře a kolenních kloubů, kde však rozsah pohybů nebyl výrazněji omezen (flexe vpravo 0-100 a vlevo 0-110 stupňů). Onkologické onemocnění je od provedené operace a proběhlé onkologické léčby bez známek recidivy. V dalším průběhu nebylo objektivně prokázáno zhoršení zdravotního stavu v oblasti pohybového aparátu, které dokládá jednak aktuální klinický ortopedický nález ze dne 5. 3. 2018, vyšetření ortopedem při jednání (30. 1. 2018) i provedené grafické vyšetření bederní páteře a nosných kloubů.

[3] Žalovaný následně v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně opětovně potvrdil. Konstatoval, že vypracovaný posudek PK MPSV ze dne 19. 3. 2018 se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi a námitkami uvedenými v odvolání a žalovaný jej považoval za úplný, objektivní a přesvědčivý. V závěru odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí správního orgánu prvního stupně s právními předpisy a v rozsahu námitek uvedených v odvolání. „Po přezkoumání shledal napadené rozhodnutí jako nesprávné, a proto je změnil, jak výše uvedeno.“

II. Posouzení věci krajským soudem

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, kterou Krajský soud v Plzni v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[5] Krajský soud konstatoval, že po zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 28. 2. 2017 rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 11. 2017, č. j. 16 Ad 41/2017 - 52, skutkový stav, který vzal žalovaný za základ pro napadené rozhodnutí, nevyžaduje zásadní doplnění. Žalovaný se na podkladě posudku PK MPSV ze dne 19. 3. 2018 vypořádal se všemi námitkami žalobkyně v potřebném rozsahu, přičemž žádnou z nich neuznal důvodnou. Ani krajský soud neshledal žádnou z uplatněných žalobních námitek důvodnou, jelikož žalobkyně, na níž spočívá důkazní břemeno, neprokázala žádné závažné důvody, kvůli nimž není schopna zvládat jí namítané základní životní potřeby mobilita a stravování, tedy neprokázala, že nezvládá pět nebo šest základních životních potřeb, aby mohlo být jejímu návrhu na změnu výše příspěvku vyhověno

či aby jí zůstal příspěvek na péči ve stupni II. Krajský soud shledal, že žalovaný se sice v odůvodnění napadeného rozhodnutí dopustil písařských chyb (např. konstatování žalovaného, že napadené prvostupňové rozhodnutí je nesprávné, a proto jej mění, ačkoliv výrok rozhodnutí žádnou změnu neobsahuje). Uvedené chyby však nejsou tak závažné, aby byly způsobily ke zrušení napadeného rozhodnutí. Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku, že žalobkyně nebyla řádně seznámena s výsledky lékařských posouzení, s jejichž závěry nesouhlasí, neboť obsah správního spisu svědčí o opaku.

III. Obsah kasační stížnosti

[6] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení otázky soudem podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a z důvodu nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Domáhá se jeho zrušení.

[7] Stěžovatelka uvádí, že již v podané žalobě namítala, že v rámci opakovaných šetření z minulých let byla lékařskými posudky hodnocena její neschopnost zvládat minimálně pět ze základních životních potřeb, tedy stupeň závislosti II. Rovněž bylo konstatováno, že tento stav je stavem trvalým a neměnným. Podle stěžovatelky nelze dospět k závěru, že stanovení stupně závislosti II v návaznosti na oblast mobility bylo nadhodnoceno. Závěr o stupni závislosti II byl u stěžovatelky vysloven osobou odborně znalou na základě lékařských zpráv, zdravotního stavu stěžovatelky a její zdravotní prohlídky. S tímto závěrem je v přímém rozporu tvrzení žalovaného, že při jednání OSSZ v květnu 2013 a PK MPSV v září 2013 bylo při zohlednění základní životní potřeby mobilita přihlédnuto ke krátké době od amputace a onkologické léčby pravého prsu. Stěžovatelka namítá, že od roku 2013 nedošlo ke zlepšení jejího zdravotního stavu.

[8] Stěžovatelka nesouhlasí se závěry krajského soudu, který uvádí, že stěžovatelka, na níž spočívá důkazní břemeno, neprokázala žádné závažné důvody, kvůli nimž není schopna zvládat jí namítané základní životní potřeby mobilita a stravování, tedy neprokázala, že nezvládá pět nebo šest základních životních potřeb, aby mohlo být jejímu návrhu na změnu výše příspěvku vyhověno či aby jí zůstal příspěvek na péči ve II. stupni. Stěžovatelka uvedené prokázala již tím, že v rámci předchozích rozhodnutí bylo konstatováno omezení i v oblasti mobility s tím, že její zdravotní stav se nezlepšil. Posudek PK MPSV ani rozsudek krajského soudu se touto skutečností nezabývají.

[9] Stěžovatelka pak nesouhlasí ani s tvrzením krajského soudu, který uvádí, že rozhodující je posouzení posudkovými lékaři a komisí, kteří zdravotní stav hodnotí zejména na základě lékařských zpráv ošetřujících lékařů žadatelů s přihlédnutím k výsledku sociálního šetření provedeného sociálním pracovníkem, který nehodnotí obsah lékařských zpráv, ale vychází z údajů sdělených žadatelem o příspěvek. Stěžovatelka namítá, že obsah zprávy sociální pracovnice nebyl obsahem správního spisu, krajský soud však o něho své závěry opírá.

[10] Konečně stěžovatelka trvá na námitce týkající se skutečnosti, že žalovaný v závěru rozhodnutí chybně uvádí, že po přezkoumání shledal napadené rozhodnutí jako správné, a proto je změnil. Ke změně rozhodnutí však nedošlo.

IV. Vyjádření žalovaného

[11] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že krajský soud se pečlivě vypořádal se všemi argumenty vznesenými v řízení o žalobě. Obsahem kasační stížnosti jsou pouze argumenty obecného rázu, které polemizují s posouzením věci krajským soudem. Žalovaný proto navrhuje kasační stížnost zamítnout

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je včasná, podaná osobou oprávněnou a přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

a) Dotčená právní úprava

[14] Podle § 7 odst. 1 věty první zákona o sociálních službách (ve znění rozhodném pro projednávanou věc, tj. ke dni 9. 4. 2018) se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Podle § 7 odst. 2 téhož zákona má na příspěvek nárok mj. osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, pokud jí tuto pomoc poskytují osoby vymezené dále v tomto ustanovení.

[15] Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se [o]soba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

- a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout tři nebo čtyři základní životní potřeby,
 - b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout pět nebo šest základních životních potřeb,
 - c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout sedm nebo osm základních životních potřeb,
 - d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládnout devět nebo deset základních životních potřeb,
- a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

[16] Vymezení schopností zvládnout základní životní potřeby je uvedeno v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Podle tohoto právního předpisu základními životními potřebami jsou: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity a j) péče o domácnost.

[17] V projednávané věci byly sporné životní potřeby pod písm. a) mobilita a d) stravování, které byly u stěžovatelky konstatovány v některých předchozích posudcích, nikoliv však v novém posudku PK MPSV ze dne 19. 3. 2018. Za schopnost zvládnout životní potřebu ad a), tj. mobilitu, se podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. považuje stav, kdy osoba je schopna zvládnout

1. vstávání a usedání,
2. stojí,
3. zaujímat a měnit polohy,
4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu,
5. otevírat a zavírat dveře,
6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů,
7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.

Za schopnost zvládnout životní potřebu ad d), tj. stravování, se podle přílohy č. 1 též vyhlášky považuje stav, kdy osoba je schopna zvládnout

1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny,

2. nalít nápoj,
3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji,
4. najíst se a napít,
5. dodržovat stanovený dietní režim,
6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu,
7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

b) Posouzení námitek stěžovatelky

[18] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřekoumatelnosti rozsudku krajského soudu, kterou ve své kasační stížnosti uplatnila stěžovatelka, protože byla-li by shledána tato vada, mohla by představovat překážku posouzení důvodnosti ostatních kasačních námitek.

[19] Stěžovatelka však ve své kasační stížnosti nijak blíže nespecifikuje, v čem konkrétně nepřekoumatelnost napadeného rozsudku spatřuje. Z obsahu kasační stížnosti se lze domnívat, že se jedná o nepřekoumatelnost pro nedostatek důvodů. Stěžovatelka konkrétně zmiňuje, že se krajský soud (ani PK MPSV) nevypořádal se skutečností, že v předchozím řízení bylo konstatováno omezení stěžovatelky i v oblasti mobility s tím, že její zdravotní stav se nezlepšil. Tímto je podle stěžovatelky rovněž prokázáno, že není schopna tuto namítanou základní životní potřebu zvládat.

[20] V odůvodnění rozsudku krajského soudu, konkrétně v bodech [14] a [16] tohoto rozsudku, je zcela jasně a přesvědčivě vysvětleno, z jakých důvodů považoval krajský soud nyní zjištěný skutkový stav za prokázaný a úplný. Krajský soud mj. uvedl, že u PK MPSV byla stěžovatelka přítomna dne 30. 1. 2018, neboť byla vyšetřena ortopedem. Před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně i žalovaného měla možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí, o čemž byla písemně informována, případně mohla předložit další lékařské zprávy vztahující se k předmětné době či namítat neúplnost podkladů, navrhnout jejich doplnění atd. Této možnosti v řízení před správními orgány (konkrétně před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 26. 8. 2016 a žalovaného ze dne 9. 4. 2018) však nevyužila. Žádné další lékařské zprávy na podporu svých tvrzení nepředložila, tudíž skutkový stav byl k uvedeným datům zjištěn dostatečně. Krajský soud rovněž uvedl, že PK MPSV v posudku ze dne 19. 3. 2018 srozumitelným způsobem vyjádřila důvod snížení stupně závislosti z II. na I. stupeň.

[21] Námitka nepřekoumatelnosti rozsudku pro nedostatek důvodů proto není důvodná, neboť vlastní ucelená argumentace krajského soudu, kterou vypořádal žalobní námítky stěžovatelky, je plně dostačující.

[22] Pokud jde o ostatní kasační námítky stěžovatelky, stěžovatelka v zásadě toliko opakuje svoji argumentaci uplatněnou již v řízení o žalobě před krajským soudem. Ohledně námítky, že nelze dospět k závěru, že stanovení stupně závislosti II v návaznosti na oblast mobility bylo v předchozích posudcích nadhodnoceno, Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, že důvod snížení závislosti z II. na I. stupeň je v posudku PK MPSV ze dne 19. 3. 2018 vysvětlen přesvědčivým způsobem a je v něm i přesvědčivě zdůvodněno zvládnání namítaných základních životních potřeb mobility a stravování (viz rekapitulace hlavních závěrů tohoto posudku v bodu [2] výše). Stěžovatelka v řízení o žalobě, ani v kasační stížnosti nepředložila žádné argumenty, které by citované závěry posudkové komise zpochybňovaly. Stěžovatelka toliko odkazuje na předchozí posudky, v nichž byla potřeba pomoci při zvládnání těchto základních životních potřeb shledána, aniž by však nějakým konkrétním způsobem vyvrátila závěry posudku PK MPSV ze dne 19. 3. 2018.

[23] Stěžovatelka dále namítá, že obsah zprávy sociální pracovnice nebyl obsahem správního spisu, ačkoliv krajský soud o něho své závěry opírá. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že krajský soud výslovně ve své argumentaci na závěry zprávy sociální pracovnice neodkazuje, toliko obecně popisuje principy řízení ve věci příspěvku na péči v případě osob, u nichž byl konstatován dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Krajský soud v této souvislosti upozornil na skutečnost, že v tomto řízení je rozhodující posouzení posudkovými lékaři i komisí, kteří zdravotní stav hodnotí zejména na základě lékařských zpráv ošetřujících lékařů žadatelů s přihlédnutím k výsledku sociálního šetření provedeného sociálním pracovníkem, který nehodnotí obsah lékařských zpráv, ale vychází z údajů sdělených žadatelem o příspěvek. Nadto Nejvyšší správní soud podotýká, že záznamy úřadu práce ze sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči jsou ve správním spise obsaženy (viz např. záznam ze šetření ze dne 20. 1. 2016 na č. l. 41 správního spisu a záznam ze šetření ze dne 16. 6. 2016 na č. l. 57 správního spisu). Námitka proto není důvodná.

[24] Pokud jde o stěžovatelkou namítané chyby obsažené v rozhodnutí žalovaného, konkrétně o jeho konstatování v závěru odůvodnění, že po přezkoumání shledal napadené rozhodnutí jako správné, a proto je změnil, ačkoliv výrok jeho rozhodnutí je zamítavý – k těmto písařským chybám se již dostatečně vyjádřil krajský soud (viz bod [17] rozsudku krajského soudu) a Nejvyšší správní soud se s jeho posouzením plně ztotožňuje. Ve zbývajících částech rozhodnutí žalovaného je zcela přesvědčivě vysvětleno, z jakých důvodů zamítl odvolání a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil. Námitka proto není důvodná.

[25] Závěrem Nejvyšší správní soud podotýká, že předmětem tohoto řízení je žádost stěžovatelky o změnu výše příspěvku na péči ze dne 7. 1. 2016, tj. zdravotní stav stěžovatelky byl v řízení posuzován k tomuto datu. Pokud je stěžovatelka přesvědčena o tom, že se její zdravotní stav od roku 2013 nejen nezlepšil, ale naopak zhoršil, jak rovněž tvrdí ve své kasační stížnosti, má možnost kdykoli podat novou žádost o změnu stupně příspěvku na péči bez ohledu na výsledek tohoto řízení.

VI. Závěr a náklady řízení

[26] S ohledem na shora předeslané Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. ledna 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu